

STAMBOEK- en REGISTRATIEREGLEMENT

Artikel 1

Dit reglement neemt de terminologie over van de statuten van het Nederlands Zwartbles Schapenstamboek - nader te noemen het N.Z.S. - en regelt de registratie zoals bedoeld in artikel 3 van de statuten.

Artikel 2

Ter bereiking van het doel zoals opgenomen in artikel 5 van het Huishoudelijk reglement en in artikel 1 van dit reglement zal het bestuur van het N.Z.S. een stamboek-administrateur benoemen.

Artikel 3

De taak van de stamboek-administrateur bestaat uit:

- het bijhouden van de registers van de geregistreerde schapen
- controle op de door de leden in te sturen lijsten
- het overschrijven van schapen op naam van het nieuwe lid/eigenaar
- het verstrekken van afstammingsbewijzen
- alle andere wettige middelen die een bijdrage kunnen zijn tot perfectionering van de registratie.

Artikel 4

Alle schapen worden zo mogelijk als lam geregistreerd. Dit houdt in dat ze van een uniek nummer (van voorgeschreven model) worden voorzien en dat ze ingevoerd worden in de stamboek database.

Schapen die door een NZS lid worden aangekocht en in het Vlaams Zwartbles Stamboek in de Hoofdsectie staan ingeschreven zullen door het NZS zonder herkeuring worden geregistreerd. De toegekende kleuraftekening en punten behaald tijdens de exterieurkeuring zullen door het NZS worden overgenomen.

Schapen die door een NZS lid worden aangekocht en in een ander zwartbles stamboek dan het Vlaams Zwartbles Stamboek staan ingeschreven zullen door een inspecteur moeten worden beoordeeld om te worden geregistreerd en op exterieur te worden gekeurd.

Artikel 5

Indeling van het stamboek:

Hoofdsectie	Volbloed	Status V	erkende afstamming plus gewenste aftekening en type
		Status VX	erkende afstamming met max. één kleine kleurafwijking plus gewenste type
	Register	Status R	erkende afstamming zonder de gewenste aftekening en/of type
Aanvullende sectie	Hulpboek	Status H75	75 % erkende afstamming met gewenste aftekening en type
		Status H50	50 % erkende afstamming met gewenste aftekening en type
		Status H	zonder erkende afstamming doch met gewenste aftekening en type

Artikel 6

Om in het stamboek ingeschreven te worden met status V, moeten de lammeren:

- afkomstig zijn van vaders en grootvaders met status V of VX en moeders en grootmoeders met status V, R of H75.
- aan de aftekeningseisen voldoen en voldoende rastypisch worden bevonden; dit ter beoordeling van een inspecteur van het NZS

Ramlammeren met maximaal één kleine kleurafwijking, waarvan verwacht wordt dat ze een meerwaarde kunnen hebben voor de zwartblesfokkerij kunnen met status V worden ingeschreven; dit ter beoordeling van een inspecteur van het NZS.

Indien de eigenaar het niet eens is met de beoordeling van de inspecteur kan hij/zij voor de sluitingsdatum van de inschrijving van de jaarlijkse zomerkeuring van het NZS

beroep aantekenen bij het bestuur. Tijdens de eerstvolgende zomerkeuring zal er door 3 keurmeesters, waaronder minimaal 1 onafhankelijke inspecteur, opnieuw een beoordeling plaatsvinden. Daarnaast is er de mogelijkheid om op verzoek van de eigenaar op een andere locatie en ander tijdstip de beoordeling door 2 onafhankelijke inspecteurs tegen gemaakte kosten te laten plaatsvinden.

Als het beroep een ram betreft moet de definitieve beoordeling plaatsvinden voordat de ram als dekram wordt ingezet.

Artikel 7

Lammeren afkomstig van rammen met status V of VX en ooiën met status V, R of H75 die niet aan de aftekeningseisen voldoen krijgen de status R. Rammen met status R worden door het NZS niet voor de fokkerij erkend.

Artikel 8

Ooiën zonder of met een gedeeltelijk door het NZS erkende afstamming, die wèl voldoen aan de aftekeningseisen en voldoende rastypisch worden bevonden, kunnen in het hulpstamboek worden opgenomen met status H.

Lammeren van rammen met status V en niet bij het NZS geregistreerde ooiën, die wèl voldoen aan de aftekenings-eisen en voldoende rastypisch worden bevonden, kunnen in het hulpboek worden

opgenomen met status H50. Lammeren van rammen met status V of VX en ooien met status H krijgen automatisch status H50, lammeren van rammen met status V of VX en ooien met status H50 krijgen automatisch status H75 en lammeren van rammen met status V of VX en ooien met status H75 krijgen status R of V.

Artikel 9

De aftekeningseisen, die in bijlage I zijn opgenomen, worden jaarlijks in de algemene ledenvergadering vastgesteld.

Artikel 10

In het kader van het scrapiebestrijdingsprogramma van de Gezondheidsdienst voor Dieren worden eisen gesteld aan het genotype van de dieren waarmee gefokt wordt. Deze eisen, die in bijlage II zijn opgenomen, worden jaarlijks in de algemene ledenvergadering vastgesteld.

C.L. (Caseous Lymphadenitis)

Dieren die worden geïmporteerd uit het Verenigd Koninkrijk, dienen 2 maal, 7 maanden en niet langer dan 1 maand voor importdatum in het V.K. negatief getest te zijn op C.L. alvorens ze in het NZS ingeschreven kunnen worden.

Artikel 11

Schape met de volgende afwijkingen worden voor de fokkerij uitgesloten:

- een pijlstaart
- een snoeks- of varkensbek
- geheel of gedeeltelijke glasogen
- geheel of gedeeltelijk blind
- geslachts afwijkingen (zoals rammen waarbij geen 2 ongeveer even grote en voldoende ontwikkelde testikels in het scrotum voelbaar zijn)
- ernstige kleurafwijkingen zoals geheel wit

Ernstige afwijkingen, zoals blindheid dienen zo spoedig mogelijk aan de inspecteur te worden gemeld.

In het geval dat een inspecteur afwijkingen bij geïnspecteerde dieren vaststelt, dan gelden de volgende regels:

- i. De dieren worden door de inspecteur op de invullijst gemarkeerd met de code A (= afgekeurd).
- ii. Het lid mag de dieren met de code A binnen één week na inspectie door een dierenarts laten onderzoeken, op kosten van ongelijk.
- iii. Het onderzoek door de dierenarts heeft steeds betrekking op alle dieren met de code A. De dierenarts vermeldt in zijn rapport de nummers van de door hem onderzochte dieren.
- iv. Stelt de dierenarts met betrekking tot één of meer van de onderzochte dieren vast dat van een afwijking geen sprake is, dan worden dit dier of deze dieren alsnog ingeschreven.
- v. In alle andere gevallen worden de dieren met code A definitief niet ingeschreven

Wordt bij een ram of een ooi die reeds is goedgekeurd op latere leeftijd één van voornoemde gebreken geconstateerd, dan heeft een inspecteur ten allen tijde het recht dat dier alsnog af te keuren. De reeds verwekte nakomelingen kunnen normaal worden opgenomen.

Indien tenminste 8 leden aan het bestuur laten weten dat een ram of een ooi ten onrechte op grond van een in artikel 11 omschreven gebrek, van de fokkerij is uitgesloten, dan verzoekt het bestuur de hoofdinspecteur en een onafhankelijke inspecteur over de toepassing van artikel 11 bindend te adviseren.

Zij laten zich bijstaan door een externe fokkerijdeskundige. Het oordeel van de externe deskundige is openbaar. De kosten van het bindend advies zijn voor rekening van de vereniging.

Artikel 12

Met blinde lammeren worden die lammeren bedoeld, waar bij de geboorte één of beide oogbollen (en/of oogpupillen?) ontbreken of slechts in verkleinde vorm aanwezig zijn (microtalmie). Wanneer er blinde lammeren geboren worden is de fokker verplicht dit binnen 48 uur te melden bij de stamboek-administrateur of een inspecteur. Rammen en oaien, die de factor "blind" vererven, worden voor de stamboekfokkerij uitgesloten.

Artikel 13

Bij inschrijving in de registers van het NZS zullen de volgende gegevens worden opgetekend :

- levensnummer (landcode: NL, serienummer: 7 posities, werknummer: 5 posities)
- datum van inschrijving
- geslacht, signalement en bijzondere kentekenen in code
- geboortejaar en de geboorte datum
- de afstamming
- voor zover bekend de worpgrootte waarvan het schaap deel uitmaakt
- naam, adres en woonplaats van de eigenaar en van de fokker
- niet genoemde gegevens welke van belang worden geacht voor een doelgerichte fokkerij en registratie

Artikel 14

Voor het vastleggen van de aftekening worden codes gebruikt zoals in bijlage II is aangegeven.

Artikel 15

Ten bewijze van inschrijving van een schaap in de registers van het NZS, kan door de stamboek-administrateur op verzoek van de eigenaar een fokkerij-certificaat worden verstrekt. Eventueel aangebrachte veranderingen maken dit document ongeldig.

Artikel 16

De leden van het NZS dragen er zorg voor dat geboorte- en aan- en afvoer van dieren worden doorgegeven.

Mutaties kunnen zowel online via het stamboekprogramma, als schriftelijk plaats vinden. Schriftelijke mutatie dienen met de daarvoor bestemde formulieren te worden gemeld.

Artikel 17

De leden van het NZS zijn verplicht om de volgende gegevens op de geboortelijst te vermelden:

- het levensnummer van de vader
- de werpdatum
- de worpgrootte
- het geslacht van de lammeren
- de levensnummers van de lammeren
- doodgeboren of gestorven lammeren moeten ook vermeld worden

- gust blijven en verwerpen moet ook vermeld worden
- verdere gegevens die voor inschrijving in de registers van het NZS vereist of van belang zijn

Artikel 18

Binnen 48 uur na het werpen moet de fokker in het linkeroor van zijn lammeren een levensnummer van voorgeschreven model aanbrengen. In uitzonderlijke gevallen kunnen plastic oornummers gebruikt worden. Deze komen in het rechteroor en dienen duidelijk op de geboortelijst vermeld te worden. Lammeren zonder nummers kunnen niet in de registers van het stamboek opgenomen worden.

Artikel 19

Eventueel verlies van een oormerk dient deze tijdig conform de regels van LNV vervangen te worden

Reeds opgenomen dieren dienen bij verlies van het oormerk een oormerk terug te krijgen met hetzelfde nummer, tenzij het dier voor de slacht wordt afgevoerd.

Artikel 20

De stamboek-administrateur zal tot inschrijving met status V of H overgaan nadat de inspecteur heeft bevestigd dat het schaap voldoet aan de eisen zoals die in dit reglement zijn omschreven.

Artikel 21

De registratie-periode loopt van 1 april tot 1 juli.

Artikel 22

Lammeren geboren na de registratie-periode dienen binnen 14 dagen te worden aangemeld bij de stamboek-administrateur met de volledige dek- en geboorte gegevens. Deze lammeren kunnen desgewenst in de daarop volgende registratie-periode ingeschreven worden.

Artikel 24

Wanneer een inspecteur het bedrijf bezoekt voor registratie bericht hij/zij dit ruim van te voren, maar tenminste 2 dagen. De fokker is verplicht zijn koppel schapen opgehokt, op de afgesproken plaats en tijd, voor registratie gereed te hebben. Tevens dient hij voor voldoende hulp te zorgen.

Artikel 25

In opdracht van het bestuur zijn de inspecteurs gedurende de dek/werptijd ten alle tijde bevoegd controle op de bedrijven uit te voeren.

Artikel 26

Het bestuur van het NZS heeft ten alle tijde het recht om deskundigen in te schakelen, stalcontrole's en bloedproeven te doen nemen, teneinde de afstamming te laten onderzoeken op juistheid, dit alles op kosten van ongelijk. Bij gebleken malversatie zal de inschrijving ongeldig worden verklaard.

Artikel 27

Een eigenaar mag in de dektijd per koppel schapen niet meer dan 1 dekrijpe ram houden. Wanneer bij controle meer dan 1 dekrijpe ram per koppel schapen aanwezig is kan de registratie geweigerd worden.

Bij toepassing van ki dient het DNA profiel van de te gebruiken ram door de eigenaar te worden vastgelegd. Voor gebruik van het sperma zal het DNA profiel bekend moeten zijn op het secretariaat.

Bij toepassing van k.i. dient van elke inseminatie binnen 2 weken een volledig ingevulde inseminatielijst bij het secretariaat te worden ingeleverd waarop de volgende gegevens vermeld staan:

- de inseminatiedatum.
- het levensnummer van de ram
- het levensnummer van de ooi
- het chargenummer van het gebruikte rietje.
- naam van de inseminator
- handtekening van de inseminator.

Artikel 28

De fokker is verplicht het gebruik van PMS-G of andere kunstmatige middelen die de vruchtbaarheid kunnen beïnvloeden aan te stamboek-administrateur te melden.

Artikel 29

Het niet nakomen van of het opzettelijk handelen in strijd met, dan wel het valselijk voldoen, alsmede de poging om valselijk te voldoen aan enige verplichting bij dit reglement aan de leden opgelegd, kan door het bestuur van het NZS worden gestraft overeenkomstig het bepaalde in artikel 7 van de statuten.

Artikel 30

Waar geschillen ontstaan beslist het bestuur van het NZS.

Artikel 31

In alle gevallen waarin dit stamboek- en registratiereglement niet voorziet beslist het NZS bestuur en/of de algemene ledenvergadering van het NZS.

Artikel 32

Wijzigingen van dit reglement dienen op de algemene ledenvergadering genomen te worden, na op de agenda voor deze vergadering aangekondigd en omschreven te zijn. Wijzigingen van dit reglement kunnen worden aangenomen met gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen.

Artikel 33

Hiermede vervallen alle reeds eerder opgestelde reglementen en voorwaarden die op deze materie betrekking hebben.

In gewijzigde vorm goedgekeurd en aangenomen in de Algemene Ledenvergadering van het NZS
Van 22 januari 2022

A.M.W. Lobs, voorzitter

E. Speck, secretaris

Bijlage I: Aftekeningseisen (zoals bedoeld in artikel 9 van het Stamboek- en registratiereglement)

OOILAMMEREN	
<ul style="list-style-type: none"> - zwarte of bruine vacht (bij voorkeur zwart) - een on-onderbroken bles - rondom aan de achterpoten wit en direct zichtbaar - een witte punt aan het einde van de staart 	
<p><u>Toegestaan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - een niet gepigmenteerde neusspiegel - een vlindertje op de neus - zwarte stippen op het wit van de bles - wit op de kruin tot achterkant van de oorlijn - wit aan de onderkaak binnen de kaaklijn tot aan de wolgrens hals/kop, mits aaneengesloten. - wit aan de oren kleiner dan een euro - zwarte of witte voorpoten - los zwart in het wit van de voor- en/of achterpoten - zwarte of witte hoeven (bij voorkeur zwart) 	<p><u>Niet toegestaan zijn:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wit op de kruin voorbij achterkant oorlijn - wit aan de onderkaak buiten de kaaklijn - wit aan de oren groter dan één euromunt. - bef groter dan 5 cm., of los wit aan de onderkaak binnen de kaaklijn groter dan 5 cm.(bij opname als lam) - wit aan de achterpoten op of hoger dan het spronggewricht - staart meer dan 2/3 wit - los wit of anders gekleurde vlekken - een gecoupeerde staart
RAMLAMMEREN	
<ul style="list-style-type: none"> - zwarte of bruine vacht (bij voorkeur zwart) - een evenredige en ononderbroken bles - een gepigmenteerde neusspiegel - rondom aan de achterpoten wit en direkt zichtbaar - een witte punt aan het einde van de staart 	
<p><u>Toegestaan zijn:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - een vlindertje op de neus - zwarte stippen in het wit van de bles (voorkeur voor schoon wit) - wit op de kruin tot achterkant van de oorlijn - wit aan de onderkaak binnen de kaaklijn tot aan de wolgrens hals/kop, mits aaneengesloten. - zwarte of witte voorpoten - los zwart in het wit van de voor en/of achterpoten (bij voorkeur wit) - zwarte of witte hoeven (bij voorkeur zwart) 	<p><u>Niet toegestaan zijn:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wit op de kruin verder dan de oorlijn - wit aan de onderkaak buiten de kaaklijn - een onevenredige of onderbroken bles - wit op de oren, dus ook geen wit op de ooraanzet - bef groter dan 2 cm. (5 eurocent), of los wit aan de onderkaak binnen de kaaklijn groter dan 2 cm, (bij opname als lam) - wit aan de voor en/of achterpoten hoger dan de helft van de voor- en/of achterpijp - staart meer dan half wit - los wit of anders gekleurde vlekken - een gecoupeerde staart - volledig zwarte kroonranden (rondom zwart aansluitend aan de hoef)

)¹ de bef bevindt zich aan de voorzijde van de hals en borst vanaf de wolgrens hals/kop tot aan de voorste punt van het borstbeen

Kleine kleurafwijkingen bij ramlammeren (zoals bedoeld in artikel 6 van het Stamboek- en registratiereglement)

- de bles niet geheel symmetrisch
- achterpoten niet meer dan tweederde wit onder de hak.
- klein wit vlekje op oor niet groter dan 1 cm.
- klein befje niet meer dan 3 cm (2 euromunt).
- los wit aan de onderkaak binnen de kaaklijn niet meer dan 3 cm.
- heel weinig wit (2 cm) aaneengesloten aan de bles aan de onderkaak buiten de kaaklijn.
- staart niet meer dan tweederde wit
- zwarte staart
- zwarte achterpoot

Bijlage II: Eisen met betrekking tot genotype (zoals bedoeld in artikel 10 van het Stamboek- en Registratiereglement)

Voor rammen gelden m.b.t. scrapie genotypering de eisen, zoals die door LNV zijn vastgesteld met daarbij het advies om ARR/ARR rammen in te zetten.

Bijlage III: Coderingen voor het vastleggen van de vorm van de bles en het aantal witte voeten (zoals bedoeld in artikel 13 van het Stamboek- en registratiereglement)

vorm van de bles	aantal witte voeten		
	2	3	4
mooi	AA	BA	CA
zandloper	AB	BB	CB
breed	AC	BC	CC
zeer smal	AD	BD	CD

Bijlage IV

Predicaten reglement

Predicaten

Aan zeer goed verervende dieren kunnen predicaten worden toegekend. De volgende predicaten zijn vast gesteld:

Rammen:

- premie ram
- preferente ram

Ooien:

- ooi met 1 ster
- ooi met 2 sterren
- ooi met 3 sterren

Algemene voorwaarden.

Onderzoek op predicaat waardigheid dient te worden aangevraagd bij de inspecteur in het rayon. Door de aanvrager dient een verklaring te worden afgegeven dat van het betreffende dier geen blinde nakomelingen zijn geboren. Tevens dient de aanvrager de benodigde gegevens aan te leveren, waaruit blijkt dat het dier voor het aangevraagde predicaat in aanmerking kan komen. De exterieurscore van de nakomelingen dient vastgelegd te zijn in de stamboekadministratie van het NZS. Het bestuur stelt voor de aanvraag van het certificaat een tarief vast. De voorwaarden voor toekenning worden door de algemene vergadering vastgesteld.

Toegekende predicaten worden op alle officiële stamboekpapieren bij het nummer van het betreffende dier afgedrukt met een voor het predicaat in gebruik zijnde symbool.

Premie ram

De toekenning van het predicaat premie ram vindt plaats op basis van de exterieurscore van de nakomelingen.

Voorwaarden voor toekenning van premie ram.

Rammen, waarvan de nakomelingen in meerdere gevallen erfelijke gebreken vertonen, zoals varkensbek en snoekbek, of in meerdere gevallen type afwijkingen, of in meerdere gevallen nakomelingen met 1 testikel komen niet in aanmerking voor primering.

Premie ram.

Dit predicaat kan postuum worden toegekend.

De voorwaarden voor premieram zijn:

- De ram dient volbloed te zijn.
- De ram dient minimaal 85 punten voor Alg. Voorkomen te hebben.
- Voor de totaalscore komen zowel V. als R. nakomelingen met minimaal 85 punten in aanmerking
- Er moeten minimaal 20 dieren in de berekening worden meegenomen, waaronder 3 ramm
- Om voor het predicaat premieram in aanmerking te komen dienen de nakomelingen samen een totaalscore van 25 punten volgens onderstaande tabel:

Waardering Alg. Voorkomen:	Punten:
85	1
86 en 87	2
88 en 89	3
90 en hoger	4

Preferentschap

Het toekennen van het preferentschap voor rammen vindt plaats op basis van de exterieurscore van de nakomelingen.

Voorwaarden voor toekenning preferentschap:

Rammen, waarvan de nakomelingen in meerdere gevallen erfelijke gebreken vertonen, zoals varkensbek en snoekbek, in meerdere gevallen 1 testikel, of in meerdere gevallen type of ernstige kleurafwijkingen, komen niet in aanmerking voor het preferentschap.

Preferentschap

Dit predicaat kan postuum worden toegekend.

De voorwaarden voor preferente ram zijn:

- De ram dient volbloed te zijn.
- De ram dient minimaal 85 punten voor Alg. Voorkomen te hebben.

- Voor de totaalscore komen zowel V. als R. nakomelingen met minimaal 85 punten in aanmerking
- Er moeten minimaal 30 gepunte dieren in de berekening worden meegenomen, waaronder 6 rammen.
- Om voor het predicaat preferente ram in aanmerking te komen dienen 35 nakomelingen of minder samen een totaalscore van 55 punten te behalen waar binnen tevens 6 rammen samen 12 punten moeten behalen volgens onderstaande tabel:

Waardering Alg. Voorkomen:	Punten:
85	1
86 en 87	2
88 en 89	3
90 en hoger	4

Sterooien

Dit predicaat kan postuum worden toegekend.

De voorwaarden voor sterooi:

- De ooi dient volbloed te zijn.
- De ooi dient minimaal 85 punten voor Alg. Voorkomen te hebben.
- De ooi dient in 4 opeenvolgende jaren minimaal 9 nakomelingen te hebben geworpen.
- Voor de totaalscore komen zowel V. als R. nakomelingen met minimaal 84 punten in aanmerking
- Voor S1 dienen de nakomelingen samen minimaal 12 punten, voor S2 16 punten en voor S3 20 punten te hebben op basis van onderstaande tabel.

Waardering Alg. Voorkomen:	Punten:
84	1
85	2
86 en 87	3
88 en hoger	4

Bijlage V

Reglement met betrekking tot exterieur opnamen:

Voor het vastleggen van de exterieur kenmerken (punten) dient door de fokker een afspraak te worden gemaakt met de inspecteur. Indien de eigenaar het niet eens is met de toegekende waardering kan hij binnen 2 weken een herkeuring aanvragen bij het bestuur of het dier tijdens de Nationale keuring laten herkeuren. Als de ram (of ooi) herkeurt moet worden op een andere plaats dan de Nationale keuring zijn de kosten (voorrijkosten, km vergoeding en kosten herkeuring), indien bij het keuring het dier;

- Minder dan het huidige algemeen voorkomen wordt beoordeeld, zijn de kosten voor rekening van de eigenaar.
- Minder dan 2 punten op algemeen voorkomen wordt verhoogd, zijn de kosten voor rekening van de eigenaar.
- Het algemeen voorkomen met 2 of meer punten wordt verhoogd zijn de kosten voor rekening van het stamboek.

Dieren jonger dan 2 jaar worden voorlopig beoordeeld. Ooien kunnen als 2-jarige of ouder definitief worden beoordeeld. Bij het overpunten van dieren moet een periode van 11 maanden in acht worden genomen.

Dieren jonger dan 2 jaar voor ooien en 2½ jaar voor rammen daaraan kan maximaal 89 punten voor Algemeen Voorkomen worden toegekend.

Dieren ouder dan 2 jaar voor ooien en ouder dan 2½ jaar voor rammen daaraan kan bij een exterieur keuring uitgevoerd door één inspecteur maximaal 90 punten worden toegekend voor Algemeen Voorkomen. Voor het toekennen van Algemeen Voorkomen van 91 punten of meer bij dieren ouder dan 2 jaar voor ooien en

ouder dan 2½ jaar voor rammen zijn bij een exterieur keuring 2 inspecteurs of 1 inspecteur en 1 jurylid nodig.

Bijlage VI

Hoogte- en lengtematen.

De als fokdoel gestelde hoogtematen(schofthoogte) zijn:

Voor volwassen oien tussen de 78 en 85 cm en voor volwassen rammen tussen 88 en 95 cm.

De ideale lengtemaat van een zwartbleschaap is 10 % of meer dan de hoogtemaat.

De lengte wordt gemeten vanaf het borstbeen tot het zitbeen.